

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/170/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7119209894
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Koščová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7119209894.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Koščovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcu: A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom v C., D. XX, zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, v konaní o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Mestského súdu Košice zo dňa 30. júna 2023 sp. zn. 40C/26/2019

rozhodol:

O d m i e t a odvolanie proti rozsudku Mestského súdu Košice zo dňa 30. júna 2023 č.k. 40C/26/2019-303 vo výroku II. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 2.025 € titulom nemajetkovej ujmy.

M e n í rozsudok vo výroku III. v časti zamietnutia žaloby v prevyšujúcej časti titulom náhrady nemajetkovej ujmy tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 1.215 € titulom nemajetkovej ujmy do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej zamietavej časti titulom nemajetkovej ujmy rozsudok vo výroku III. potvrdzuje.

Žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Košice (ďalej len súd prvej inštancie alebo súd) rozsudkom zo dňa 30. júna 2023 č.k. 40C/26/2019-303 konanie v časti zaplataenia istiny 1.011,16 € s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.011,16 € odo dňa 04.06.2019 do zaplataenia zastavil (výrok I.). Uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.987,68 € s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 2.987,68 € odo dňa 04.06.2019 do zaplataenia titulom náhrady účelne vynaložených trov obhajoby a sumu 2.025 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to všetko do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok III.). V konaní o zaplataenie náhrady účelne vynaložených trov obhajoby žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 34,96 %, o výške ktorých bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (výrok IV.) a v konaní o zaplataenie nemajetkovej ujmy žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy 2.025 €, o výške ktorých bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (výrok V.).

2.1 Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorou sa domáhal zaplataenia sumy 4.427,40 € titulom účelne vynaložených trov obhajoby v trestnom konaní a sumy 16.500 € titulom nemajetkovej ujmy na tom skutkovom základe, že uznesením vyšetrovateľky Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach zo dňa 17.05.2016 vydaným pod sp.zn. ČVS: ORP - 484/1 - VYS - KE - 2016 bolo voči nemu vznesené

obvinenie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa ust. § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, kedy dňa 24.01.2017 došlo ku zmene právnej kvalifikácie na zločin týranie blízkej a zverenej osoby podľa ust. § 208 ods. 1 písm. a) ods. 3 písm. d) s poukazom na ust. § 138 písm. b) Trestného zákona. Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I uznesením vydaným pod č.k. 3Pv 150/16/8802 - 7 zo dňa 15.06.2016 zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Následne uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I vydaným pod č.k. 3Pv 150/16/8802 - 8 zo dňa 24.03.2017 bolo vedené trestné stíhanie voči jeho osobe zastavené, pretože uvedený skutok nie je trestným činom, a nie je dôvod na postúpenie veci. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Košiciach uznesením vydaným pod č.k. 1/1 Kpt 37/17/8800 - 7 zo dňa 25.04.2017 zamietol sťažnosť E. B. (poškodenej v trestnom konaní) proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 25.04.2017. Poškodená E. B. podala dňa 17.07.2017 Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní, ktorú doplnila podaním zo dňa 06.09.2017, a ktorému generálny prokurátor nevyhovel, a túto skutočnosť oznámil poškodenej E. B. listom č.k. XVI/2 Pz 72/17/1000 - 7 zo dňa 06.10.2019.

2.2 Listom zo dňa 21.03.2019 žalobca v súlade s ust. § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vo výške 4.427,40 € z titulu náhrady účelne vynaložených trov trestného konania a náhradu škody vo výške 16.500 € z titulu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá listom zo dňa 03.06.2019 jeho žiadosť odmietla ako nedôvodnú.

2.3 Žalobca v žalobe poukázal na skutočnosť, že vzhľadom k tomu, že bolo voči nemu právoplatne zastavené trestné stíhanie, vznikla mu škoda titulom účelne vynaložených trov konania, pozostávajúcich z trov obhajoby v trestnom konaní vo výške 4.427,40 €.

2.4 Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žalobca odôvodnil tým že trestné stíhanie sa viedlo po dobu takmer jedného roka za zločin, ktorý nikdy nespáchal, a za ktorý mu hrozil trest odňatia slobody až na 15 rokov. V tejto súvislosti žalobca zdôraznil, že musel vynakladať úsilie, brániť sa v trestnom konaní označovaním dôkazov vyvracajúcich obvinenie z trestného činu, ktorý nikdy nespáchal. Poukázal tiež na nariadené predbežné opatrenie Okresným súdom Košice I, a to uznesením zo dňa 30.03.2016, ktorým mu súd uložil, aby dočasne nevstupoval do rodinného domu na D. XX F. C., v ktorom býval, a ktorý patril do jeho podielového spoluvlastníctva a E. B., a na základe tohto rozhodnutia bol takmer dva roky bez domova, pretože nariadené predbežné opatrenie bolo zrušené až rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach zo dňa 04.04.2018. Uviedol tiež, že stratil možnosť bezprostredne podieľať sa na výchove svojich maloletých detí tak, ako to robil od ich narodenia. Žalobca v žalobe konštatoval, že celý jeho život bol v čase trestného stíhania zásadným spôsobom ovplyvnený jeho obavami z toho, či napriek svojej nevine nebude uznaný vinným. Mučivé obdobie obáv a neistoty ovplyvnilo aj jeho osobný život, začal sa strániť spoločnosti, obával sa, že skutočnosť, že je trestne stíhaný, sa stane známou. Na druhej strane musel oslovovať svojich priateľov, známych a príbuzných so žiadosťou, aby vypovedali o skutočnostiach, ktoré im boli známe o jeho spolužití s poškodenou, E. B., aby takto dokázal svoju nevinu. Ocitol sa v ponižujúcom postavení osoby, ktorá musela prosieť o to, aby mala kde bývať.

2.5 Z uvedeného dôvodu považoval za primerané, aby za spôsobené traumy v jeho osobnom a spoločenskom živote, strate domova a straty sústavného kontaktu s jeho maloletými deťmi, ako dôsledku trestného stíhania vedeného na základe vydaného nezákonného rozhodnutia, mu bola poskytnutá náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 16.500 €.

3.1 Vykonaným dokazovaním vzal za preukázaný skutkový stav uvedený v bode 2 odôvodnenia tohto rozhodnutia.

3.2 Z vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, Odboru kriminálnej polície sp.zn. ČVS: ORP - 484/1 - VYS - KE - 1 súd zistil, že poverený vyšetrovateľ uznesením vydaným dňa 17.05.2016 vzniesol žalobcovi obvinenie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa ust. § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, nakoľko zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že obvinený žalobca od roku 2008 do okamihu vznesenia obvinenia opakovane spôsoboval psychické a fyzické utrpenie na rôznych miestach v Košiciach a v mieste trvalého pobytu v C. G. D. XX svojej manželke E. B., a to pravidelným a neustále sa stupňujúcim ponižovaním, pohŕdavým správaním, neustálym sledovaním, vyvolávaním stresu, sácaním a drganím, čím jej týmto svojím konaním spôsoboval psychické a fyzické utrpenie.

3.3 Obvinený žalobca podal proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia sťažnosť, ktorú prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I svojím uznesením zo dňa 15.06.2016 vydaným pod č.k. 3Pv 150/16/8802 - 7 ako nedôvodnú zamietol.

3.4 Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I uznesením zo dňa 24.03.2017 vydaným pod č.k. 3 Pv 150/16/8802 - 8 zastavil trestné stíhanie obvineného, nakoľko dospel k záveru, že skutok, ktorý sa kládol obvinenému žalobcovi za vinu, nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Z odôvodnenia uznesenia prokurátora o zastavení trestného stíhania vyplýva, že vykonaným vyšetrovaním a zhromaždenými dôkazmi sa nepotvrdilo, že obvinený žalobca sa fyzického a psychického týrania vo vzťahu k poškodenej E. B. dopúšťal s úmyslom spôsobiť blízkej osobe psychické utrpenie, teda taký stav, ktorý sa vyznačuje duševnými bolesťami blízkej osoby obmedzujúcimi jej obvyklý spôsob života a netrvajúcimi len krátky čas. Taktiež prokurátor skonštatoval, že sa nepreukázalo ani to, že zo strany obvineného žalobcu dochádzalo k zlému zaobchádzaniu poškodenej, ktoré by sa vyznačovalo vyšším stupňom hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalosťou alebo, že by dochádzalo k hrubému správaniu, ktoré má schopnosť ohroziť alebo porušiť záujem chránený zákonom a súčasne narušiť občianske spolunažívanie, a že je schopné prekročiť rámec ustálených konaní a pravidiel správania sa. V uznesení prokurátor poukázal na dôkazy vykonané po vznesení obvinenia, a to výsluchy svedkov, ktorí zhodne popísali problémy v spolužití obvineného žalobcu a poškodenej, ktorí sa často hádali, pričom išlo o obojstranné hádky, a tieto priamo súviseli najmä s prestavbou domu na Drieňovej 10 v Košiciach. Za zásadný prokurátor považoval dôkaz - výsluch znalkyne PhDr. Viery Truskovej, PhD., ktorá ozrejmla, že poškodená v dôsledku zvýšenej neurostability, ktorá je u nej geneticky podmienená, aj bez akéhokoľvek sociálneho podnetu vykazuje mierny diskomfort v živote, cíti sa napäto a v nepohode aj bez zjavného vplyvu okolia. Znalkyňa vo vzťahu k obvinenému uviedla, že na základe diagnostiky a výsledkov vyšetrenia štruktúry jeho osobnosti, ako aj patológie jeho osobnosti, ako aj líčenia deja - špecifickej vierohodnosti, je vysoko nepravdepodobné, že obvinený žalobca vedome, cielene a najmä dlhodobo spôsobil trauma poškodenej E. B..

3.5 Prokurátor Krajskej prokuratúry v Košiciach uznesením vydaným pod č.k. 1/1 Kpt 37/17/8800 - 7 zo dňa 25.04.2017 zamietol sťažnosť E. B. (poškodenej v trestnom konaní) proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 25.04.2017.

4. Právne vec posúdil podľa ust. § 27 ods. 1, 2, § 3 ods.1,2, § 4 ods. 1 písm. b/, f/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1,2,3, § 15 ods. 1,2, § 16 ods. 1,4, § 17 ods. 1,2,3,4 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 28.02.2019 (ďalej len zák. č. 514/2003 Z.z.), § 6 zák. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi účinným do 31.12.2017 (ďalej len zák. č. 215/2006 Z.z.), § 1 ods. 2,4, § 12 ods. 3 písm. b/,c/, § 14 ods. 1,2,4, § 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len vyhl.č. 655/2004 Z.z.).

5. Súd konštatoval, že za nezákonné rozhodnutie žalobca v žalobe označil uznesenie vyšetrovateľky Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach zo dňa 17.05.2016, vydané pod sp.zn. ČVS: ORP - 484/1 - VYS - KE - 2016, ktorým mu bolo vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa ust. § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, kedy dňa 24.01.2017 však došlo ku zmene právnej kvalifikácie na zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa ust. § 208 ods. 1 písm. a) ods. 3 písm. d) s poukazom na ust. § 138 písm. b) Trestného zákona. Trestné stíhanie žalobcu sa tak začalo dňa 17.05.2016 a skončilo dňa 25.04.2017. V preskúmvanej veci žalobca svoj nárok na náhradu škody odvodzoval z uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré neúspešne napadol dňa 02.06.2016 sťažnosťou. Jeho trestné stíhanie skončilo zastavením trestného stíhania uznesením okresného prokurátora zo dňa 24.03.2017, ktoré napadla sťažnosťou poškodená, o ktorej rozhodol krajský prokurátor uznesením zo dňa 25.04.2017 tak, že túto zamietol.

6. V súlade s ustálenou súdnou judikatúrou a súdnou praxou, keďže rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania, mal za zrejmé, že uznesenie vyšetrovateľky Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach zo dňa 17.05.2016, vydané pod sp.zn. ČVS: ORP - 484/1 - VYS - KE - 2016, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie, pričom neskôr bolo uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I zo dňa 24.03.2017, vydaným pod č.k. 3 Pv 150/16/8802 - 8, trestné stíhanie obvineného žalobcu právoplatne zastavené, treba považovať za „nezákonné rozhodnutie“ v súlade s ust. § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Konštatoval, že v danom prípade bola splnená prvá základná podmienka pre záver o zodpovednosti štátu, a to existencia nezákonného rozhodnutia.

7. Žalobca si uplatnil náhradu škody za vynaložené trovy právneho zastúpenia v trestnom konaní, ktoré (po úprave podaním zo dňa 29.05.2023) vyčíslil na sumu 3.416,24 €, a to na základe námietky žalovanej o neúčelnosti niektorých úkonov právnej služby.

8. Súd vychádzajúc z ustálenej súdnej judikatúry uviedol, že ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, fyzická osoba vynaložila náklady na trovy obhajoby, smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych následkov, štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu a to bez ohľadu na skutočnosť, či v trestnom konaní bol obvinenému obhajca ustanovený alebo či si ho zvolil sám. Samozrejme treba vždy skúmať, či trovy obhajoby boli v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, totiž môže vyvolať zo strany obhajoby procesné úkony smerujúce na odstránenie nežiaducich právnych dôsledkov na obvineného, ktoré by v prípade správneho rozhodnutia neboli potrebné. Takéto rozhodnutia môžu byť príčinou vzniku trov za úkony obhajoby v záujme obvineného (obžalovaného) a náklady vynaložené na ne sú v príčinnej súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami, lebo boli týmito rozhodnutiami vyvolané. Uvedené znamená, že jednotlivé úkony vykonané obhajcom na účelnú ochranu obvineného sú podmienené úkonmi a rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní resp. súdu.

9. V danom prípade bolo vykonaným dokazovaním (obsahom vyšetrovacieho spisu, vyúčtovaním odmeny za obhajobu, výpismi peňažného ústavu, pokladničnými dokladmi) preukázané, že žalobca splnomocnil zastupovaním jeho osoby v trestnom konaní JUDr. Ivetu Rajtákovú, ktorá skutočnosť vyplýva tiež z plnomocenstva zo dňa 01.06.2016 založeného vo vyšetrovacom spise vedenom Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Košiciach, Odborom kriminálnej polície, pod sp.zn. ČVS: ORP-484/1-VYS-KE-16. Z predložených potvrdení žalobcom mal súd za preukázané, že žalobca za poskytnutú právnu pomoc uhradil v trestnom konaní sumu 4.602,90 €.

10. Konštatoval, že tarifná odmena bola v čase poskytovania jednotlivých úkonov vo vyhláske upravená v ust. § 9 až 14 vyhlášky. Z toho dôvodu súd pri výpočte tarifnej odmeny aplikoval ust. § 1 ods. 4 vyhlášky v spojení s ust. § 12 ods. 3 písm. b), a odo dňa zmeny právnej kvalifikácie skutku dňa 24.01.2017 v spojení s ust. § 12 ods. 3 písm. c) citovanej vyhlášky. Režijný paušál je upravený v ust. § 16 ods. 3 vyhlášky, t.j. pod hotovými výdavkami a náhradou za stratu času. Za úkony vykonané v roku 2016 má právny zástupca nárok na režijný paušál vo výške 8,58 €, za rok 2017 vo výške 8,84 €.

11. Súd za účelne vykonané úkony právnej služby považoval nasledovné úkony:

- prevzatie a príprava obhajoby zo dňa 01.06.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- sťažnosť zo dňa 02.06.2016 proti uzneseniu vyšetrovateľa zo dňa 17.05.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- sťažnosť zo dňa 02.06.2016 proti uzneseniu vyšetrovateľa zo dňa 19.05.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- porada s klientom zo dňa 17.06.2016 á 32,54 € (1/3 z 97,62 €) + 8,58 €,
- účasť na výsluchu obvineného zo dňa 21.06.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu poškodenej zo dňa 28.06.2016 - trval viac ako 2 hodiny 195,24 € (2x á 97,62 €) + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 12.07.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 12.07.2016 - trval viac ako 2 hodiny 195,24 € (2x á 97,62 €) + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 12.07.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- návrh na vykonanie dôkazov zo dňa 20.07.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 23.11.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 23.11.2016 - trval viac ako 2 hodiny 195,24 € (2x á 97,62 €) + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 23.11.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 23.11.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- návrh na vykonanie dôkazov zo dňa 28.11.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 27.12.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 27.12.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu svedka zo dňa 29.12.2016 á 97,62 € + 8,58 €,
- účasť na výsluchu znalca zo dňa 12.01.2017 á 100,50 € + 8,84 €,
- štúdium spisu dňa 24.01.2017 á 134 € + 8,84 €,
- porada s klientom zo dňa 31.01.2017 á 89,33 € (2/3 z 134 €) + 8,84 €,
- daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % DPH v sume 497,95 €.

12.1 Súd nepovažoval za účelne vykonané úkony právnej služby: - porada s klientom dňa 21.6.2016, - porada s klientom dňa 26.07.2016, nakoľko porady s klientom sú špecifickým druhom právnej pomoci, ktorý neprebíha priamo pred súdom, ale iba medzi zástupcom a zastupovanou stranou. V tomto prípade je tak namieste hodnotiť účelnosť týchto trov konania, aby nedochádzalo k zbytočnému navyšovaniu trov konania, čo však neznižuje právo strany konania na právo na právnu a inú ochranu. Ďalšie porady s klientom (t.j. okrem porady s klientom, ktorá sa priznáva v rámci prevzatia a prípravy zastúpenia) sú účelne iba za situácie, ak v konaní dôjde k mimoriadnym okolnostiam, ktoré si advokát a klient potrebujú ozrejmiť a prekonzultovať. Vysvetlenie základných procesných inštitútov je pritom možné uskutočniť v rámci prevzatia právneho zastúpenia a prvej porady s klientom a na informovanie o konaní nie je nevyhnutné uskutočniť poradu s klientom. Navyše, je to právny zástupca, ktorý vie posúdiť potrebný postup v konaní, a práve preto mu bolo klientom udelené splnomocnenie na zastupovanie v konaní, keďže klient ako laik správnosť postupu posúdiť nevie.

12.2 V tejto súvislosti súd dal do pozornosti, že Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 10.01.2019 vydanom pod sp.zn.: IV. ÚS 12/2019 uviedol, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania nemožno opomenúť ani skutočnosť, že trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (III. ÚS 481/2015, II. ÚS 78/03).

12.3 Vzhľadom na uvedené, súd nepriznal právnenému zástupcovi náhradu za úkon právnej pomoci titulom porady s klientom konanej dňa 21.06.2016 a dňa 26.07.2016 z dôvodu, že právny zástupca nepreukázal súdu, za akým účelom došlo ku konzultáciám, nakoľko po vykonaní konzultácie dňa 17.06.2016 (za tento úkon súd priznal nárok na náhradu škody) a dňa 26.07.2016 nebol vykonaný žiaden úkon vo veci samej, a teda nenastala mimoriadna situácia, ktorá by si vyžadovala právne náročnú analýzu v prípade vzniku nových skutkových okolností prípadu.

13. Po citácii ust. § 144, § 145 ods. 1,2, § 146 ods. 1 CSP na základe dispozičného úkonu žalobcu (čiastočné späťvzatie žaloby po námietkach žalovanej týkajúcich sa účelnosti, zákonnosti niektorých úkonov právnej služby), a súhlasu žalovanej s čiastočným späťvzatím žaloby súd konanie zastavil v časti žalobou uplatnenej sumy 1.011,16 € spolu s príslušenstvom.

14. Súd priznal žalobcovi nárok na náhradu škody za úkony právnej služby pri jeho obhajobe v trestnom konaní vo výške 2.987,68 €, a v prevyšujúcej časti nároku žalobcu na náhradu škody za úkony právnej služby žalobu zamietol (suma 428,56 €).

15. Pri určovaní rozsahu náhrady škody a to nároku na úhradu nemajetkovej ujmy žalobcu vznikutej v dôsledku nezákonného rozhodnutia postupoval podľa ust. § 17 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý nadväzuje na všeobecnú občianskoprávnu úpravu zakotvenú v Občianskom zákonníku v znení neskorších právnych predpisov, v zmysle ktorej v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú poškodenému subjektu, úhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch. Pokiaľ však je možné dosiahnuť náhradu nemajetkovej ujmy iným spôsobom ako už spomínanou peňažnou náhradou, právna úprava dáva prednosť práve tejto inej forme náhrady. Zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu, bola primerane odčinená. Ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zakladá nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy a to bez ohľadu na to, či zároveň vznikla škoda (skutočná škoda či ušlý zisk). Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného (nie je spojená so znížením majetkového stavu, či jeho nezvýšením) a vedľa nepriaznivých dôsledkov vyvolaných neprimeranou dĺžkou súdneho konania resp. trestného stíhania, môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu, či nezákonného rozhodnutia, najmä do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená za spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu nahradiť inak, t.j. kedy dostačujúcim prostriedkom nápravy by nebolo len obyčajné konštatovanie porušenia práva.

16. Trestné stíhanie žalobcu trvalo odo dňa 17.05.2016, kedy mu bolo vznesené obvinenie a skončilo dňa 25.04.2017 nadobudnutím právoplatnosti a vykonateľnosti uznesenia o zamietnutí sťažnosti poškodenej proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania.

17. Poznamenal, že v demokratickom a právnom štáte nemôže nastať situácia, kedy sa voči určitej osobe vedie takmer rok trestné stíhanie, kedy je takáto osoba vystavená neustálym procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní (ako osoba obvinená), toto sa nakoniec skončí zastavením trestného stíhania z dôvodu, že tento skutok nie je trestným činom, a nie je dôvod na postúpenie veci, pričom takejto osobe, napriek tomu, že bola po celú uvedenú dobu vystavená stresu, úzkosti a frustrácii, nebude priznané odškodnenie nemajetkovej ujmy.

18.1 Z vykonaného dokazovania, a to z výpovedí žalobcu a svedkov vzal za preukázané, že samotné trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo osobný, pracovný, spoločenský a rodinný život žalobcu, ako aj jeho najbližších rodinných príslušníkov, a teda v dôsledku trestného stíhania došlo k negatívnemu zásahu do súkromného, rodinného a pracovného života. Je nepochybné, že z dôvodu začatia trestného stíhania resp. v priamej súvislosti s ním sa žalobcovi zmenil osobný, rodinný, spoločenský, pracovný život a došlo k výraznému zhoršeniu jeho zdravotného a psychického stavu, a preto dospel k záveru, že iba samotné konštatovanie porušenia práva by v danom prípade nebolo dostatočným zadosťučinením. V súvislosti s trestným stíhaním a pod tlakom okolností pristúpil žalobca k ukončeniu pracovného pomeru s jeho vtedajším zamestnávateľom, otcom poškodenej. Vôbec nie je zanedbateľná skutočnosť, že v období trestného stíhania a aj doposiaľ si žalobca nedokázal nájsť vhodnú prácu. Vzhľadom na vydané predbežné opatrenie, ktorým mu súd zakázal dočasne vstupovať do svojho obydľia, bol odkázaný na pomoc svojich blízkych.

18.2 Vykonaným dokazovaním najmä výsluchom matky a sestry žalobcu, mal tiež jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že trestné stíhanie a následné vzniknuté okolnosti, ktoré trestné stíhanie žalobcu vyvolalo, zanechalo nenávratné negatívne následky na fyzickom zdraví a na psychike žalobcu, pre ktoré sa doposiaľ žalobca lieči a bola mu nasadená adekvátna liečba. Z predložených výsledkov psychologického a psychiatrického vyšetrenia je zrejmé, že vážne psychické problémy žalobcu vznikli práve v dôsledku trestného stíhania vedeného proti žalobcovi, pretrváva u neho depresívne prežívanie a reaktivita v zmysle vegetatívnych príznakov, insomnie, zmeny nálad, narušeného sebauvedňovania a nedostatočnej schopnosti sa opäť plnohodnotne začleniť do pracovného procesu.

18.3 Z výpovedí žalobcu a svedkov mal tiež súd za preukázané, že k zásahu do práv žalobcu došlo nepochybne v jeho osobnom a rodinnom živote. Nezákonné trestné stíhanie poznačilo aj rodinný život žalobcu, v rodinnom živote žalobcu sa po začatí trestného stíhania zmenilo takmer všetko. Žalobca sa stal uzavretý a v dôsledku psychických a zdravotných problémov žalobca obmedzil stretávanie sa s priateľmi. Za kľúčové žalobca považoval, že stratil možnosť bezprostredne sa podieľať na výchove svojich maloletých detí.

19. V súvislosti s nemajetkovou ujmovou žalobcu súd uzavrel, že trestné stíhanie výrazne zasiahlo žalobcu a zanechalo negatívne následky na jeho osobnom, rodinnom a spoločenskom živote, na jeho fyzickom zdraví a výrazne nenávratne sa podpísalo najmä na jeho psychickom zdraví. Doplnil, že pokiaľ ide o kritéria náhrady, vzhľadom k právnej úprave, ktorá pri rozhodovaní o výške relutárnej náhrady neposkytuje súdom presné vodítko pre jej vyčíslenie, je potrebné prihliadať k judikatúrou ustáleným kritériám pre jej určenie. Ide o kritéria, ktoré možno posudzovať ako na strane poškodeného, tak na strane škodcu (zodpovednej osoby).

20. Okolnosti na strane osoby zodpovednej (pôvodca zásahu), sú napr. jeho postoj (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a i.). Je úplne zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy poškodeným; ústretové správanie, ospravedlnenie, či prejavená ľútosť škodcu, môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia ju môže ešte prehĺbiť. Je nutné prihliadať aj na jeho majetkové pomery tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov [k zoznamu kritérií a ďalším okolnostiam vo vzťahu k tomuto druhu odškodneniu podrobnejšie najmä Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. Občiansky zákonník. Komentár. Zväzok VI. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1117-1120 (komentár k § 2959 P. Vojtek) a k doktríne odškodnenie duševných útrap bližšie Hulmák, M. a kol. Občiansky zákonník VI. Závazkové právo. Osobitná časť (k § 2055-3014). Komentár. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1717-1723 (komentár k § 2959 P. Bezouška)].

21. Uviedol, že v kontexte uvedeného žalovaná v spore ani len netvrdila, že sa ako pôvodca zásahu žalobcovi ospravedlnila, nahradila mu škodu resp. prejavila nejakým spôsobom ľútosť. Aj vo svojich vyjadreniach žalovaná zotrvala na svojom právnom názore o neexistencii zákonných podmienok pre uspokojenie nároku na náhradu škody. Úplne absurdne vyznela jej argumentácia v odpovedi na žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, keď uviedla, že: „Skutočnosť, že k zastaveniu trestného stíhania došlo ešte na konci prípravného konania svedčí o precíznej práci orgánov činných v trestnom konaní a nemožno z toho vyvodit' záver o nezákonnosti prípravného konania“.

22. Na druhej strane podľa názoru súdu, primeranosť nemajetkovej ujmy zároveň treba vždy posudzovať resp. určovať (okrem iného) aj v kontexte zohľadnenia ďalších právnych predpisov upravujúcich obdobnú problematiku ako napríklad ust. § 5 ods. 1 druhá veta zákona č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy. Limit odškodnenia je v tomto ustanovení aj pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

23. Aj keď žalobcovi bola spôsobená ujma nezákonným rozhodnutím žalovanej, tak túto nemožno dať na úroveň s dôsledkami u poškodených trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania, preto súd v súlade s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami a výsledkami vykonaného dokazovania, za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, považoval 5 - násobok minimálnej mzdy platnej ku dňu začatia trestného stíhania (ku dňu 17.05.2016) v zmysle ust. § 1 písm. a) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 279/2015 Z.z., ktorým bola stanovená suma minimálnej mzdy na rok 2016 vo výške 405 €, čo predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku nezákonného rozhodnutia vo výške 2.025 €.

24. Aj keď súd prvej inštancie je viazaný ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom odo dňa 01.01.2013, priznanie nemajetkovej ujmy vo výške vyššej ako výška odškodnenia obetí násillného trestného činu s následkami smrti (v čase začatia trestného stíhania vo výške 20.250 €) a pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania (v sume 4.050 €), by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Nemajetková ujma žalobcu totiž nie je väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

25. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, súd prvej inštancie mal za to, že žalobou uplatnená suma 16.500 € je neprimeraná, nemá oporu nielen vo vykonanom dokazovaní, ale ani v žiadnom zákonom ustanovení, či v judikatúre, a je neprimerane vysoká vo vzťahu k ujme spôsobenej žalobcovi nezákonným rozhodnutím. Z tohto dôvodu súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.025 € a v prevyšujúcej časti uplatnenej nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobu zamietol.

26. S poukazom na ust. § 121 ods. 3, § 517 ods. 1,2 a § 3 nar. vlády č. 87/1995 Z.z. priznal žalobcovi v súlade s ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po tom, čo mu žalovaná oznámila, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku považuje za nedôvodnú. Žalovaná listom zo dňa 03.06.2019 oznámila žalobcovi, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, a preto dňom 04.06.2019 sa dostala do omeškania s plnením svojho peňažného dlhu. V súlade s uvedeným súd zaviazal žalovanú popri istine 2.987,68 € priznanej titulom náhrady účelne vynaložených trov obhajoby v trestnom konaní aj na zaplatenie uplatneného príslušenstva, t.j. 5% úroku z omeškania ročne zo sumy priznanej odo dňa 04.06.2019 do zaplatenia.

27.1 O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ust. § 251, § 255 ods. 1,2, § 256 ods. 1, § 262 ods. 2, § 263 ods. 1 CSP.

27.2 Pri rozhodovaní o trovách konania o zaplatenie náhrady škody titulom účelne vynaložených trov obhajoby v trestnom konaní súd vychádzal z citovaného zákonného ust. § 255 ods. 2 a ust. § 256 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal náhradu trov konania podľa pomeru jeho úspechu vo veci v rozsahu 34,96 % (žalobca mal úspech v časti priznanej istiny 2.987,68 €, t.j. 67,48 % a žalovaná v časti zastaveného konania a časti, v ktorej súd žalobu zamietol, teda vo výške 1.439,72 €, čo predstavuje 32,52 %), a preto pomer úspechu žalobcu po odpočítaní jeho neúspechu predstavuje 34,96 %.

27.3 V konaní o zaplataenie nemajetkovej ujmy súd aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, nakoľko súdna prax ustálila, že aj za účinnosti Civilného sporového poriadku môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno totiž žalobcu ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Na druhej strane niekedy strana sporu zámerne výšku plnenia nadhodnotí. Ako prevencia proti uvedenému je potom vhodným riešením rozhodnutie súdu, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne z prisúdenej sumy (nie sumy uplatnenej žalobou).

28.1 Proti tomuto rozsudku, vo výroku II., III. a V., podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP a navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok vo výroku III. a výroky II. a V. zmenil tak, že uloží povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 16.500 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to všetko do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku a prizná žalobcovi v konaní o zaplataenie nemajetkovej ujmy nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej sumy.

28.2 Konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal pomerne rozsiahle dokazovanie vo vzťahu k rozsahu a najmä dôsledkom zásahu do osobnostných práv žalobcu vydaním nezákonného rozhodnutia. Súd zistil, že trestné stíhanie malo a doposiaľ má na žalobcov osobný, rodinný, spoločenský, pracovný život a jeho zdravie devastačné dôsledky. Na základe začatého trestného stíhania voči nemu mu bolo neodkladným opatrením podľa ust. § 325 ods. 2 písm. e/ CSP na dva roky zakázané vstupovať do rodinného domu, v ktorom žili jeho maloleté deti, čím bezpochyby stratil možnosť bezprostredne sa podieľať na ich výchove a byť prítomný pri ich raste. Zároveň bol odkázaný so zabezpečením bývania a svojich základných potrieb, keďže v kontexte uvedených okolností prišiel aj o zamestnanie, na pomoc svojich najbližších. Napriek uvedenému zistenému závažnému zásahu do osobnostných práv žalobcu spôsobeným mu nezákonným trestným stíhaním a najmä dôsledky, ktoré dosiaľ pretrvávajú, súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy iba vo výške 2.025 €. Súd podľa žalobcu nedostatočne zohľadnil ním zistené a preukázané negatívne dopady trestného stíhania na osobný a rodinný život, najmä na fyzické a psychické zdravie. Súd nedostatočne zohľadnil ťaživú životnú situáciu žalobcu v čase trestného konania, ktorá sa aj výrazne podpísala na jeho fyzickom a psychickom stave, že žalobca počas celého obdobia trestného stíhania, okrem iných negatívnych dôsledkov, žil dennodenne s myšlienkou, že napriek tomu, že sa ničoho nedopustil, žil dovtedy bezúhonným životom, môže byť nakoniec odsúdený na trest odňatia slobody v rozsahu od 7-15 rokov. Je pochopiteľné, že osoba, ktorá takúto situáciu nezažila, len ťažko môže pochopiť mučivosť takéhoto prežívania, avšak súd, ktorý rozhoduje o kompenzácii na takto spôsobenú traumú, však musí uvedené skutočnosti do svojho rozhodnutia zahrnúť. Vzhľadom na výšku priznanej nemajetkovej ujmy je zrejmé, že súd takto nepostupoval.

28.3 Žalobca poukázal na to, že súd vykonal porovnanie iba so zákonnými limitami odškodňovania následkov trestných činov s následkom smrti či trestných činov sexuálneho násillia, no rozhodnutiami súdov, týkajúcich sa tejto problematiky, sa nezaoberal. V opačnom prípade by musel dospieť k záveru, že primeranosť 5-násobku minimálnej mzdy, platnej ku dňu začatia trestného stíhania je nízka a bol by konfrontovaný napríklad so záverom Ústavného súdu SR, vyslovenom v náleze sp.zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24.01.2017. V predmetnej veci, ktorej sa nález ústavného súdu týka, nehrozili sťažovateľovi také dôsledky trestného stíhania, minimálne trest odňatia slobody vo výške 5 rokov oproti trestu odňatia slobody, ktorý hrozil žalobcovi, vo výške 15 rokov. Z uvedeného nálezu nepochybne vyplýva, že tento nepovažuje náhradu nemajetkovej ujmy za jeden mesiac trestného stíhania vo výške 620 € za primeranú a je treba podotknúť, že v čase rozhodovania ústavného súdu platili zákonné limity, na ktoré sa odvoláva súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku a zdôraznil, že vo veci, ktorá bola preskúmaná ústavným súdom, hrozil sťažovateľovi trest odňatia slobody iba vo výške maximálne 5 rokov a v odôvodnení uvedeného nálezu nie sú spomínané také devastačné dôsledky na osobný, pracovný, spoločenský život a najmä na fyzické a psychické zdravie, ako v prípade žalobcu. Obdobne aj Okresný súd Košice I v rozsudku sp.zn. 42C/32/2021 zo dňa 25.11.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 14.12.2022, priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.500 € za nezákonné trestné stíhanie pre trestný čin, pri ktorom bola maximálna možná výška trestu odňatia slobody vo výške 5 rokov. V kontexte kritérií žalobca poukázal aj na priznanú nemajetkovú ujmu Krajským súdom v Košiciach sudkyni JUDr. Ayši Pružinec Erenovej vo výške 70.000 € za výroky poslanca H. voči uvedenej sudkyni na pôde parlamentu. Je nepochybné, že napriek nepochybniteľnej skutočnosti, že uvedené výroky nemali byť vyslovené, poškodená sudkyňa nemusela znášať dlhotrvajúcu ťaživú neistotu z možného väznenia v trvaní 7 až 15

rokov. Je zrejme, že z príkladmo uvedených rozhodnutí, ktoré tvoria nepochybne judikatúru vytvárajúcu kritériá pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo veciach obdobných ako súdená vec, vyplývajú skutočnosti, ktoré záver súdu prvej inštancie o dostatočnosti ním určenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy nepotvrdzujú, naopak vyplýva z nich to, že výška tejto náhrady v závislosti od intenzity zásahu nezákonného rozhodnutia do osobnostných práv žalobcu, čo v jeho prípade pri hrozbe trestu odňatia slobody do výšky 15 rokov a dôsledkov, ktoré tento nezákonný zásah spôsobil na jeho rodinnom, osobnom, spoločenskom, pracovnom živote a najmä na doposiaľ pretrvávajúcich dôsledkoch na jeho fyzickom a psychickom zdraví má byť podstatne vyššia ako tá, ktorú určil súd prvej inštancie v rozsudku napadnutom týmto odvolaním.

29. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že výška nemajetkovej ujmy v danej veci je určená primerane, spravodlivo a tým je aj zákonná. Žalovaná sa stotožnila so závermi súdu týkajúcimi sa určenia primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedla, že primárnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy je funkcia satisfakčná, čo znamená primerané s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne a tým aj účinné vyváženie a zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné ani exaktne kvantifikovať a vyčíslieť, namiesto nej je možné len poskytnutie zadosťučinenia. Určenie výšky nemajetkovej ujmy súdom musí byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Pri zachovaní zásady proporcionality priznávanej výšky nemajetkovej ujmy obetiam násilnej kriminality v porovnaní s výškou nemajetkovej ujmy priznávanej osobám, ktorým mala byť nemajetková ujma spôsobená trestným stíhaním má žalovaná za to, že nie je možné porovnávať trestné stíhanie žalobcu so spôsobením smrti s poukazom na ustanovenie § 12 ods. 2 prvá veta zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z.z.. Nemajetková ujma žalobcu takisto nie je väčšia v porovnaní s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia, alebo sexuálneho zneužívania. Navrhla preto, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne.

30. Žalobca v odvolacej duplike uviedol, že vyjadrenie žalovanej neobsahuje žiadne skutočnosti spôsobilé oslabiť odvolacie námietky žalobcu, a preto zotrval v celom rozsahu na podanom odvolaní. Žalovaná nepredložila žiadne argumenty smerujúce priamo proti odvolacím argumentom žalobcu, preto nemá dôvod sa k týmto všeobecným dôvodom osobitne vyjadrovať, ale iba v celom rozsahu poukázal na svoju odvolaciu argumentáciu. Poukázal na uznesenie NS SR sp.zn. 7Cdo/155/2021 z 13. decembra 2022, z ktorého vyplýva, že posudzujúci súd je povinný zohľadniť všetky aspekty súdnej veci včítanie dopadov trestného stíhania na rodinný, spoločenský a pracovný život žalobcu na jeho fyzické a najmä psychické zdravie, kde bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že boli devastačné. Následne z daného rozhodnutia citoval bod 19. Vzhľadom na citované časti rozhodnutia je nepochybné, že ustálená judikatúra pripúšťa vzhľadom na skutkové okolnosti veci aj vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy ako obetiam násilných trestných činov, či sexuálneho násillia a nepovažuje to za rozpor s dobrými mravmi, tak ako to urobil súd prvej inštancie.

31. Odvolacia replika bola žalovanej doručená dňa 03.10.2023. Ďalšie vyjadrenia v spore doručené neboli.

32. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

33. Odvolaním nebol napadnutý výrok I. rozsudku, ktorým súd konanie v časti o zaplatenie istiny 1.011,16 € s príslušenstvom zastavil, výrok II. rozsudku, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.987,68 € s príslušenstvom ani výrok III. ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu titulom náhrady škody (trovy obhajoby) zamietol a súvisiaci výrok IV. o nároku na náhradu trov konania o zaplatenie náhrady škody. Rozsudok v tomto rozsahu nadobudol právoplatnosť a nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

34. Predmetom odvolacieho prieskumu tak zostal rozsudok vo výroku II., ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.025 € titulom nemajetkovej ujmy, vo výroku III., ktorým žalobu

v prevyšujúcej časti (nemajetkovej ujmy) zamietol (teda nárok na nemajetkovú ujmu ako celok) a súvisiaci výrok V. o trovách konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy.

35. Žalobca podal odvolanie proti rozhodnutiu vo výroku II., ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.025 € titulom nemajetkovej ujmy, a teda žalobe žalobcu v tejto časti vyhovel.

36. Podľa § 359 CSP, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

37. Podľa § 386 písm. b/ CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

38. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, žalobca nie je stranou, pri ktorej by daným výrokom súdneho rozhodnutia bolo rozhodnuté v jeho neprospech, a preto nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania v tejto časti.

39. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca podal odvolanie proti rozsudku vo výroku II., ktorým súd žalobe v časti nemajetkovej ujmy vo výške 2.025 € vyhovel, nebolo rozhodnuté v jeho neprospech, teda v tejto časti nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania, odvolací súd odvolanie proti rozsudku vo výroku II. v napadnutej časti podľa ust. § 386 písm. b/ CSP odmietol.

40. V prevyšujúcom rozsahu ohľadne zamietnutia žaloby v prevyšujúcej časti titulom náhrady nemajetkovej ujmy (výrok III.) neboli splnené podmienky ani na potvrdenie rozsudku ani na jeho zrušenie, preto odvolací súd rozsudok vo výroku III. v napadnutom rozsahu (ohľadne nemajetkovej ujmy) zmenil tak, ako je uvedené v enunciate tohto rozhodnutia (§ 388 CSP).

41. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 12.12.2023 o 9.33 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 6.12.2023 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

42. Žalobca namietal odvolacie dôvody podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP, t. j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

43. Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade je naplnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

44. Žalobca si titulom nemajetkovej ujmy uplatnil sumu 16.500 €, pričom súd prvej inštancie za primeranú považoval náhradu vo výške 2.025 €.

45. Odvolací súd vychádza z úvahy, že pokiaľ ide o žiadanú nemajetkovú ujmu za trestné stíhanie žalobcu, sú správne závery súdu prvej inštancie v tom zmysle, že v takejto situácii konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na to, že trestné stíhanie je vždy závažným zásahom do slobody jednotlivca a vyvoláva negatívny dopad na osobný, rodinný, spoločenský, pracovný život aj zdravie toho, koho sa trestné stíhanie týka. Trestné stíhanie žalobcu negatívne ovplyvnilo jeho súkromný, spoločenský aj pracovný život už len tým, že prebehlo trestné stíhanie, opodstatnenosť a dôvodnosť ktorého napokon nebola preukázaná, lebo trestné stíhanie bolo zastavené, pretože skutok nie je trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci a podľa názoru súdu už len samotné trestné stíhanie je spôsobilé vyvolať u osoby vážnu traumu a pocity frustrácie.

46. Ako dôvodné však odvolací súd vyhodnotil námietky žalobcu týkajúce sa určenia primeranej náhrady nemajetkovej ujmy. Nepovažoval za správne závery súdu prvej inštancie pri hodnotení miery, akou bola predmetným zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby žalobcu v spoločnosti, vychádzajúc z toho, aké následky zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či v inom prostredí žalobcu.

47. Pri posúdení primeranosti nemajetkovej ujmy súd správne prihliadol na to, že trestné stíhanie malo konkrétne trvalé a vážne následky, keďže zanechalo následky na fyzickom zdraví a výrazne nenávratne sa podpísalo najmä na psychickom zdraví žalobcu, pre ktoré sa doposiaľ lieči, spôsobilo rozpad rodiny (trestné stíhanie vedené pre trestný čin týranie blízkej osoby a zverenej osoby), žalobca sa

dostal do finančných ťažkostí, stratil prácu, keďže jeho zamestnávateľom bol otec poškodenej (bývalej manželky) a vzhľadom na psychické problémy sa nedokáže znovu zamestnať, keďže sa nevie začleniť do pracovného procesu. Vzhľadom na vydané predbežné opatrenie, ktorým mu súd zakázal dočasne vstupovať do svojho obydľia, bol odkázaný na pomoc svojich blízkych aj v otázke bývania, nielen financií. Žalobca stratil možnosť bezprostredne sa podieľať na výchove svojich maloletých detí.

48. Súd prvej inštancie vyhodnotil následky trestného stíhania na osobe žalobcu v bodoch 93-97 odôvodnenia (bod 18 odôvodnenia tohto rozsudku). Primeranosť nemajetkovej ujmy súd zároveň správne posúdil aj v kontexte ďalších právnych predpisov upravujúcich obdobnú problematiku (§ 5 ods. 1 druhá veta zák. č. 215/2006 Z.z.).

49.1 Pokiaľ odvolateľ namietal, že pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy sa súd nezaoberal rozhodnutiami iných súdov, týkajúcich sa tejto problematiky, odvolací súd uvádza, že v rozhodovacej praxi je veľmi náročné vykonať porovnanie rozhodnutí, týkajúcich sa nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku nezákonného trestného stíhania pre rovnaký resp. porovnateľný trestný čin ako v prejednávanej veci.

49.2 Určenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy konkrétnou sumou je vždy závislé od výsledku posúdenia takých individuálnych, jedinečných okolností každej prerokovávanej veci, ktoré sú spravidla neopakovateľné a nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. V dôsledku toho sa na podklade rozhodnutí dovolacieho súdu, ktorými v jednotlivých prípadoch preskúmaval správnosť posúdenia takto vysoko individuálnych okolností odvolacími súdmi, ani nemôže - v otázke primeranosti konkrétnej výšky tejto náhrady - vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (Uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/204/2018 zo dňa 26. júna 2019).

49.3 Uvedené platí nielen vo vzťahu k rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ale aj vo vzťahu k rozhodnutiam súdov nižšej inštancie.

50.1 Odvolací súd však príkladmo uvádza nasledovné konania, z ktorých vyplýva, že sa súd pridržiaval rozhodovacej línie ohľadne primeranosti konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy, naznačenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu.

50.2 Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 17.10.2023 sp. zn. 6Co/116/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma vo výške 6.280 €, z toho 5.280 € za nezákonnú väzbu a 1.000 € za nezákonné trestné stíhanie (z uplatnenej 50.000 €), pričom proti žalobcovi bolo vznesené obvinenie za prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. a/, b/, c/, ods. 2 písm. d/ TZ;

50.3 Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 18.04.2023 sp. zn. 6Co/33/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma vo výške 3.000 €, a v prevyšujúcej časti rozsudok zmenil a žalobu zamietol za nezákonné trestné stíhanie (z uplatnenej 10.000 €), pričom proti žalobcovi bolo vznesené obvinenie za zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 TZ;

50.4 Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 21.03.2023 sp. zn. 6Co/12/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma vo výške 3.120 € za nezákonné trestné stíhanie (z uplatnenej 24.000 €), pričom proti žalobcovi bolo vznesené obvinenie za zločin skrátania dane a poisťného podľa § 276 TZ;

50.5 Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 26.05.2020 sp. zn. 6Co/320/2018 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma vo výške 60.000 €, a priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 €, z toho 5.000 € za nezákonnú väzbu a 10.000 € za nezákonné trestné stíhanie (stíhanie trvalo od 07.04.2006 do 06.10.2009, t.j. 3,5 roka), pričom proti žalobcovi bolo vznesené obvinenie za prečin zneužívania právomocí verejného činiteľa;

50.6 NS SR v konaní sp. zn. 3Cdo 181/2017 zo dňa 25. 04.2018 odmietol dovolanie vo veci, v ktorej Krajský súd v Žiline potvrdil rozsudok Okresného súdu Žilina, ktorým bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma vo výške 1.750 € (z uplatnenej 17.500 €), pričom proti žalobcovi bolo vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1,2 písm. a/ TZ, a trestné stíhanie trvalo od 08.01.2008 do 13.09.2012.

51.1 NS SR uznesením sp. zn. 5Cdo 127/2019 zo dňa 29.06.2021 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. novembra 2018 sp. zn. 15Co/178/2017 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 21.750 € a vo výrokoch o náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie; žalobca si uplatnil nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 100.000 €, pričom žalobca bol poškodený trestným stíhaním, ktoré začalo uznesením o vznesení obvinenia z trestných

činov založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona a z pomoci trestnému činu podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c), § 250 ods. 1, 5 Trestného zákona.

51.2 V predmetnom uznesení dovolací súd podal prehľad rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ohľadne nemajetkovej ujmy a ustálenia jej výšky, keď uviedol nasledovné: 12. V rozhodnutí z 24. júla 2018 sp. zn. 3Cdo/19/2018 sa najvyšší súd zaoberal otázkou, či sa ustanovenie § 17 ods. 4 môže, resp. nemôže vzťahovať na právne vzťahy založené pred 1. januárom 2013. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí dospel k záveru, že na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z. z., ani zákon č. 412/2012 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva.

13. Rovnakú právnu otázku riešil aj senát 7C najvyššieho súdu v rozhodnutí zo 17. októbra 2018 sp. zn. 7Cdo/100/2017. Senát 7C sa stotožnil s právnym názorom vysloveným v citovanom rozhodnutí senátu 3C a považoval ho za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

15. V rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005 najvyšší súd konštatoval, že i keď je výška zadostučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkoľvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať.

16. V rozhodnutí z 31. júla 2012 sp. zn. 6Cdo/37/2012 najvyšší súd dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí poukázal na nález ústavného súdu zo 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESĽP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike.

17. Rovnako v rozhodnutí z 30. septembra 2013 sp. zn. 6MCdo/15/2012 najvyšší súd dospel k záveru, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z. v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

22. Vyššie citované rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/177/2005, 4Cdo/171/2005, 6Cdo/37/2012, 6MCdo/15/2012, na ktoré nadviazali dovolateľkou označené rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/19/2018 a 7Cdo/100/2017 predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu. Otázkou, ktorú vymedzila dovolateľka v dovolaní sa priamo zaoberali ostatne dve citované rozhodnutia. Rovnaký právny názor na túto otázku zaujal najvyšší súd aj v ďalšom rozhodnutí zo dňa 24. júna 2020 sp. zn. 6Cdo/38/2019. Uvedený právny názor formuloval najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/19/2018 nasledovne: „na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z. z., ani zákon č. 412/2012 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva“.

23. Uvedený názor bol opakovane potvrdený a neskôr nebol prekonaný. Napriek

iným právnym názorom vysloveným najmä v rozhodnutiach najvyššieho súdu zo 16. marca 2016 sp. zn. 7Cdo/262/2015 a z 30. júla 2019 sp. zn. 4Cdo/48/2017 predmetné rozhodnutia nie sú spôsobilé narušiť jasnú judikatórnu líniu zavedenú citovanými rozhodnutiami najvyššieho súdu, nie sú teda rozhodnutiami, v dôsledku ktorých by uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu stratili povahu ustálenej rozhodovacej praxe. 24. V rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/38/2019 najvyšší súd vyslovil, že právny názor zastávajúci potrebu podrobnej špecifikácie dôsledkov vydania nezákonného rozhodnutia, preskúmateľnosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a náležité zohľadnenie iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, je pevne zakotvený v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu prakticky od roku 2006. Tento právny názor predstavuje výklad súladný so štandardom ochrany ľudských práv na európskej úrovni, eliminuje ľubovôľu pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch a zohľadňuje výšku priznaných náhrad pri zásahoch do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky. Uvedený prístup nepopiera princíp úplného odškodnenia, keďže nevyklučuje vo výnimočných prípadoch priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy za predpokladu riadneho odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia. Nejde teda o retroaktívnu aplikáciu ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom poukazuje na rozdiel medzi priamou aplikáciou predmetného ustanovenia (ku ktorej nedochádza) a zohľadnením iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako kritérií pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy (ku ktorému dochádza). S týmto názorom sa plne stotožňuje aj vec prejednávajúci senát.

XX. Podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). Európsky súd pre ľudské práva tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad I. F. E., J. a E. v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Ittalahti a Karhuvaara v. Fínsko).

53. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedený prehľad rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ako aj dovolacieho súdu (vec prejednávajúceho senátu) v obdobných veciach, vychádzajúc zo skutkového stavu, tak ako ho zistil súd prvej inštancie (špecifikované v bode 18 tohto rozsudku), v tomto prípade nepovažoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu vo výške 2.025 €.

54. Odvolací súd zastáva názor, že práve priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 3.240 € (8-násobok minimálnej mzdy platnej ku dňu začatia trestného stíhania, t.j. 17.05.2016) predstavuje náhradu nielen primeranú, s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti tohto individuálneho prípadu, povahu trestnej veci (vznesené obvinenie pre zločin týranie blízkej osoby a zverenej osoby), dĺžku trestného stíhania (11 mesiacov) a hrozbu trestu odňatia slobody v trvaní od 7 do 15 rokov, s prihliadnutím na dopad nezákonného trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodeného, do jeho súkromného, profesionálneho, spoločenského a rodinného života a najmä nenávratné negatívne následky na fyzickom zdraví a psychike, kde dôsledky trestného stíhania doposiaľ pretrvávajú, ale aj zodpovedajúcu všeobecnej predstave o spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste.

55. Odvolací súd však nepovažoval nemajetkovú ujmu žalobcu za väčšiu v porovnaní s morálnou ujmou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania (desaťnásobok minimálnej mzdy), a teda za dôvodné priznanie nemajetkovej ujmy vo výške uplatnenej žalobcom (16.500 €), aj keď žalobca poukázal na nález Ústavného súdu sp. zn. III.ÚS 754/2016 zo dňa 24.01.2017.

56. Odvolací súd zastáva názor, že žalobca neuviedol a nepreukázal takú zvýšenú závažnosť zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného trestného stíhania, v dôsledku ktorého by odvolací súd nemal zohľadniť závery najvyššieho súdu uvedené vo vyššie uvedených rozhodnutiach a výšku nemajetkovej ujmy určiť bez zreteľa na právne predpisy slovenského právneho poriadku upravujúce

odškodnenie a bez zreteľa na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a v dôsledku toho sa odkloniť od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

57. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd v zmysle ust. § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti titulom nemajetkovej ujmy tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.215 € titulom nemajetkovej ujmy do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej zamietavej časti titulom nemajetkovej ujmy rozsudok vo výroku III. potvrdil.

58. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

59. Podľa ust. § 396 ods. 2 CSP ak odvolací súd mení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

60. Podľa § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

61. Podľa § 262 ods. 1, 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

62. V zmysle cit. ustanovenia § 255 CSP v sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania. Súdna prax však už ustálila, že i za účinnosti CSP podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku.

63. O trovách konania ohľadne nemajetkovej ujmy (pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania) rozhodol odvolací súd podľa citovaných ustanovení CSP. Súd zohľadnil skutočnosť, že žalobca bol v základe nároku na náhradu nemajetkovej ujmy plne úspešný, pričom výška plnenia závisela od úvahy súdu. Žalobca si uplatňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16.500 €, pričom po rozhodnutí odvolacieho súdu mu bola priznaná suma 3.240 €.

64. V danom prípade v súlade s uvedeným odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania ohľadne nemajetkovej ujmy rozlíšil, čo bolo v danom prípade základné a čo sprevádzajúce, keď za základné považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté a výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu (zo sumy vo výške súdom priznanej 3.240 €), o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

65. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).